

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ "ΦΑΝΤΙΝΑ,"

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

(Ποιά ἐπέπεσε τὸν δαμόνιο συγγραφέα
νὰ γράψῃ τὴν «Φαντίνα» τῶν «Ἀθλίων»)

ΑΤΙ ποὺ προκαλεῖ πάντοτε τὸ ἐνδιαφέρον, εἶνε ἢ ἀποκάλυψις τοῦ πῶς ἐδόθηκεν ἀφορμὴ οἱοῦς διασημοῦς συγγραφεῖς νὰ ἐμπνευθοῦν τοὺς κυριώτερον «ἥρωες» τῶν ἔργων τους.

Εἶνε γνωστὸ πῶς τὰ περισσότερα μυθιστορηματικὰ πρόσωπα ἔχον ὡς πρότυπα πρόσωπα ποὺ ἔζησαν πραγματικά. Παράδειγμα ὁ Δουμάς, ποὺ ἐμπνεύσθηκε τὴν «Κυρία μετὰς Καμελίας» του ἀπὸ τὴν Μαρίαν Ντυπλεσούς, μιὰ γνωστὴ γυναικὰ τῆς ἐποχῆς του.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μετὰ τὴν «Φαντίνα» τὴν περίφημον ἥρωίδα τῶν «Ἀθλίων» τοῦ Βικτωρ Οὐγκώ. Ποιὸς δὲν εἰδίδεσε τοὺς «Ἀθλίους»; Ποιὸς δὲν ἐσυγκινήθηκε μετὰ τὴν τραγικὴ τύχη τῆς ἥρωίδος, ποιὸς δὲν ἐδάκρυσε ἀπ' τὰ μαρτύρια ποὺ ἐγράφηκε, ἀπ' τοὺς ἐξεντελισμούς, ἀπ' τὴν πένια τῆς;

«Εἰ, λοιπόν, ἡ Φαντίνα δὲ σιδήθηκεν ἄλλως ἢ ἕνα πλάσμα τῆς φαντασίας τοῦ δαιμονίου Οὐγκώ. Ἡ Φαντίνα ἔζησε πραγματικά, ὅπως καὶ ἡ ἥρωίδα τοῦ Δουμά.

Ἀς ἀφίσουμε ὁμῶς τὸν ἴδιο τὸν Οὐγκώ νὰ μᾶς διηγηθῇ τὰ τῆς πραγματικῆς Φαντίνας, ὅπως τὰ ἐκθίτει στὰ ἀπομνημονεύματά του :

«Ἐνα βράδυ, ὁ Β. Οὐγκώ εἶχε προσκληθεῖ γιὰ τὸ δείπνον, στὴν κυρία νιὲ Ζιραντιέν. Εἶταν δύο κέρια μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἔως Ἀκαδημαϊκοῦ.

«Ἐξω χιόνιζε. Ὁ Οὐγκώ, μετὰ τὸ δείπνον, ἔφυγε ἀμέσως γιὰτι σχεδίαζε νὰ ἐργασθῇ τὴν νύχτα. Σὰν βρέθηκε στὸ δρόμον ὁμῶς, ἀντελήφθηκε πῶς τὸ χιόνι εἶταν τόσο παχὺ, ποὺ δὲν θὰ κατάρθωνε νὰ γυρίσῃ περὶ τοῦ. Κατέβηκε πρὸς τὴν ὁδὸν Τερπού, ὅπου ἐγνωρίζε πῶς σιαθμεῦσαν συνήθως ἀμάξια. Γιὰ κακὴ του ὁμῶς τύχη, δὲν βρῆκε κανένα ἀμάξι ἐκεῖ. Ἀναγκάσθηκε λοιπὸν νὰ περιμένῃ ἕως ὅτου φανῇ κανένα σιτὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου.

Κεῖ ποὺ περιμενε ὄρθιος, ἀντελήφθηκε ἔξαφνα ἕνα νέο, κομψότατον ντυμένο, ποὺ ἔοικνε, ἤραζε μὲ μὴ φοῦχτα χιόνι καὶ τὴν ἔχρωσε σὶν πλάτη τῆς γυναικὸς ποῦ, ντυμένη μετὰ νεκρολιτὲ φόρεμα χρυσοῦ, τουρτουρίζε προσεμμένοντας ποιὸς ξέρει τί, σιτὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου. Ἡ γυναίκα ἔρριξε μιὰ κραυγὴν σιτριγγιὰ καὶ γυρίζοντας εἶπεν ἐναντίον τοῦ ὀρθοῦ καὶ τὸν ἐχτύπησε. Τὴν χτύπησε καὶ ἄτιδός. Ἡ γυναίκα ἐξάλλη πὰ τὸν ἀνταπόδωσε τὰ χροπύματα, καὶ εἶσι τὸ ἀνδρῶστο «ἀστεῖον» κατέληξε σὲ συμπλοκὴν. Οἱ χωροφύλακες ἐπεμβῆκαν. Συνέλαβον τὴν γυναίκα, χωρὶς οὔτε νάγγιζον καὶ τὸν «κύριον».

Ἀδελφὲ, βλέποντας ὅτι τὴ συλλαμβάνουν, ἄρχισε νὰ ὀλοφθῆται. Κι' ἐνῶ οἱ δύο χωροφύλακες τὴν δὴνησοῦσαν τραβώντας τὴν ὀ καθέναν ἀπ' τὸ χεῖρ, αὐτὴ φώναξε: — Δὲν ἔκανα κακὸ, οὐδὲ βεβαίωνω... Νὰ, ὁ κύριος μετὰ περᾶσε... Δὲν φταίω οὐδὲ θερμοπαρκαλῶ, ἀφίστε με. Μὰ οὐδὲ τερκίζομαι, δὲν ἔκανα τίποτα... Σὰς τερκίζομαι...

Οἱ χωροφύλακες τῆς ἀπαντοῦσαν, χωρὶς καὶ νάκούσουν εἰ ἔλεγε :

— Αἶντε, μπρός... Τοὺς ἔξιν μῆνες σὶν φρέσκο τοὺς ἔχεις σίγουρος.

Στὸ ἀκουσμα τῶν λέξεων αὐτῶν, ἡ δυστυχισμένη ξανόραξε τοὺς δλοφρημούς τῆς καὶ τῆς παρακλήσεις τῆς. Οἱ χωροφύλακες, χωρὶς φροικὰ νὰ συκινηθοῦν, τὴν ἔσυραν σὲ ἕναν γειτονικὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν, πίσω ἀπὸ τὴν Ὀπερα.

Ὁ Βικτωρ Οὐγκώ εἶχαν ἐνδιαφερθεῖ ἀσυναιθῆτως σὶν δυστυχισμένην αὐτὴν. Ἀκολούθησε λοιπὸν τὴ συνοδεία, μὰζι μετὰ τὸ πλῆθος τῶν περιέργων ποὺ εἶχε συγκεντρωθῆ.

Ὅταν ἔφτασε σὶν τμήμα, ὁ Οὐγκώ σκέφθηκε νὰ μῆ καὶ νὰ λάβῃ τὸ μέρος τῆς γυναικὸς. Συλλογιόθηκε ὁμῶς ἀμέσως, πῶς εἶταν πολὺ γνωστὸς, πῶς ἡ ἐφημερίδες εἶταν γεμάτες ἀπὸ τὸ ὄνομα τὸν τῆς τελευταῖες ἡμέρας καὶ πῶς ἂν ἀνακαλύπταν σὲ μιὰ τέτοια ὑπόθεσιν θάδινε λαβὴν σ' ὅλη τὴν κακογλωσσία τῶν ἔχθρων του.

Ἀπὸ τὰ παράθυρα, παρακολούθησε τὴν συνέχεια. Εἶδε τὴν φτωχὴν γυναίκα, νὰ σέρνεται ἀπελπιμένη χάρω, τραβώντας τὰ μαλλιά τῆς. Ἡ συμπόνια τὸν κατέλαβε, σκέφθηκεν ἀκόμη λίγο, καὶ μῆκε σὶν τμήμα.

Ὅταν κατέβηκε σὶν ἀίθουσα, ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἔγραφε σκυμμένος σ' ἕνα γραφεῖο, γύρισε, τὸν κῆταξε, καὶ τοῦ εἶπε ἀσθηρᾶ :

— Τὶ θέλετε, κύριε ;
— Κύριε, ἔπαρξα μέρους τοῦ ἐπεισοδίου ποὺ ἔλαβε χώραν προχθές. Ἐρχομαι νὰ καταβῶ ὅ,τι εἶδα, καὶ νὰ οὐδὲ μιλῶ

σὼ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς γυναικῆς.
Στῆς λέξεις αὐτῆς, ἡ γυναίκα ἐκτόταξε τὸν Οὐγκώ κατὰπληχτη καὶ σὸ ζαλιωμένη.

— Κύριε, ἡ κατὰθεοῖς σοῦ, ἰδιοτελῆς ἢ ὄχι, δὲν ἔχει καμίαν ἀξία. Ἡ κόρη αὐτῆ— καὶ πρόκειται περὶ κοινῆς γυναικὸς— εἶνε ἔνοχος βιαιοπραγίας ἐναντίον ἑνὸς κυρίου, σὶν ὁμοίον δρόμον. Τοὺς ἔξιν μῆνες τοὺς ἔχει σίγουρος.

Ἡ γυναίκα ξανόραξε τοὺς λυγμούς τῆς, τῆς κραυγῆς τῆς. Ἄλλες γυναῖκες, φίλες τῆς ὡς φαίνεται καὶ τῆς αὐτῆς κοινωνικῆς πσοτάθης, ποὺ εἶχαν προφθάσει νὰ ἔλθουν, τὴν παρηγοροῦσαν. Ὅθι ἐρχόμαστε νὰ σὲ βλέπομε, τῆς ἔλεγαν. Ὅσῳ. Ὅθι σὸν φέρονουμ ῶσῳ. Νὰ πᾶρε τούτα, σὶν μεταξὺ... Καὶ τῆς ἔδιναν χρήματα καὶ ζαχαρωτά.

— Κύριε, εἶπε ὁ Βικτωρ Οὐγκώ, ὅταν μάθετε ποιὸς εἶμαι, θάλλάξετε ἴσως ὕφος καὶ γλώσσα, καὶ θὰ μάκούσετε.

— Ποιὸς εἶστε λοιπὸν, κύριε ;

Ὁ Βικτωρ Οὐγκώ τοῦ εἶπε τὸ ὄνομα του. Ὁ ἀστυνομικὸς ζήτησε ἀμέσως χίλιες συγγνώμες, μεταβλήθηκε σὲ εὐγενέστατον καὶ λεπτότατον ἄνθρωπον, τοῦ πρόσφερε κάθισμα καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ καθίσῃ.

Ὁ Οὐγκώ τοῦ διηγήθηκε τὴ σκηνὴ ὅπως τὴν εἶχε δεῖ : Πῶς ὁ «κύριος» μάχησε τὸ χιόνι καὶ τὸ ἔχρωσε σὶν πλάτη τῆς δυστυχισμένης, πῶς αὐτὴ ἔρριξε μιὰ κραυγὴν πόνου, πῶς ἐπετέθη ἐν ἀπολύτῳ δικαίῳ ἐπιρροικωμένη, καὶ, τελοσπάντων, πῶς τὸ ὄρθον θὰ εἶταν νὰ συλληθῇ ὁ ἀναιδέστατος καὶ χυδαῖος «κύριος» καὶ ὄχι ἡ δυστυχισμένη αὐτὴ. Ὅλη τὴν ὥρα ποὺ μιλοῦσε, ἡ γυναίκα τὸν κῆταξε μετὰ μιὰ ματιὰ γεμάτη χάρα καὶ τρυφερότητα. Δὲν ἔπαυε ἀπὸ τοῦ νὰ ψιθυρίζῃ :

— Τὶ καλὸς ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος ! Θεέ μου, ἰ καλὸς ποῦ εἶνε... Κι' ὅτε τὸν εἶδα ποτὲ μου ἄλλοτε, ὅτε τὸν ἔχω ποτὲ γνωρίσει.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἀπῆλθε σὶν Β. Οὐγκώ :

— Σὰς πιστεύω, κύριε. Οἱ χωροφύλακες ὁμῶς κατέθεσαν, ἀρχίονα ἢ ἀνακριτοῦ καὶ πρέπει ὁ νόμος νὰ ἐκτελεσθῇ... Δὲν μποροῦ νάφωσ αὐτὴ τὴν γυναίκα ἐλεύθερη...

— Πῶς, κύριε ! Ὑστερ' ἀπ' ὅτι κατέθεσε καὶ ποῦ εἶνε ἡ καθαρὴ ἀλήθεια, καθὼς λέτε καὶ οἱ σὶς πῶς πιστεύετε, θὰ φρακίσετε αὐτὴ τὴν γυναίκα ; Μὰ αὐτὸ, κύριε, δὲν εἶνε δικαιοσύνη, εἶνε γερατῶδης ἀδικία.

— Σὲ μιὰ περίπτωση μόνον, θὰ μπορούσα νὰ σταμάτω τὴν ὑπόθεσιν. Ἀν ὑπογράψετε τὴν κατάθεσίν σας. Δέχεσθε ;

— Ἀν ἡ ἐλευθερία τῆς γυναικὸς αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἀπ' τὴν ὑπογραφήν μου, φέρετε μου νὰ ὑπογράψω.

Κι' ὁ Οὐγκώ ὑπέγραψε.

Ἡ γυναίκα δὲν ἔπαυε ἀπ' τὸ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ

— Θεέ μου, ἰ καλὸς κύριος !... Μὰ τὶ καλὸς ποῦ εἶνε...

Κι' ὁ Οὐγκώ ὁ ἴδιος, τελειώνοντας τὴν ἀφήγησιν τῆς γυναικὸς αὐτῆς ποῦ τοῦ ἐπέπεσε τὴν τραγικώτερην σκηνὴν τῶν «Ἀθλίων», ἐπιλέγει :

«Ἡ δυστυχισμένη αὐτὴ δὲν μένον κατὰπληχτες καὶ γεμάτες ἐγγνωμοσύνη ὅταν κανεῖς τῆς συμπένοσει μόνον ἄρκει καὶ νὰ φανῇ δίκαιος ἀπέναντί των»...

Ὁ Βικτωρ Οὐγκώ

ΤΡΙΠΟΛΙΤΣΙΩΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Τὴν τελευταία ἡμέρα τοῦ Φλεβάρη σὶν Τρίπολι ἔχον ἕνα παρᾶνεο ἔθιμον. Μαζεύονται ὅλα τὰ παιδιά τῆς γειτονίας καὶ μετὰ παλαιότερους τοῦ περὶ τοῦ κρεμασμένους σὶν λαϊμὸν περιφέρονται σὶν ὁμοίον δρόμον ἔχοντας ἕνα κομποῦ σὶν τερκίζον τὸν καβάλα ἀπάνω σ' ἕνα γαϊδάρον. Τρέχουν λοιπὸν ξοπίσω τοῦ γαϊδάρου καὶ φωνάζουν :

— Ἐξω, Κοιτοφλέβαρε, νὰ ῥθῇ ὁ Μάρτης μετὰ χάρα καὶ μετὰ πολλὰ λουλούδια !

Συγχρόνως χροποῦν τοὺς τεκεκέδες καὶ χαλοῦν τὸν κόσμο σὶς φωνῆς. Ἄλλοιμονο δὲ ἂν τῆχη καὶ περᾶ αὐτὴ τὴν σιτριγγὴν κανένα κομποῦ ἀπὸ τὸ δρόμον αὐτό. Τὸν πέρνον ἀπὸ κοντὰ μετὰ γεγῆ τεκεκεδομοσοῖα καὶ μετὰ σιτριγγικῆς φωνῆς καὶ τὸν ἀναγκάζουν νὰ τραπῇ εἰς ἄτακτον σπῆν, θέλοντας καὶ μὴ.

Μὰ καὶ ὁ Φλεβάρης ἐφέτος, ἔχοντας φαίνεται ὅτι ὄφει τὸν πρῶτον ποῦ θὰ τοῦ ἔκαναν, σὶς 28 μᾶς ἔδωσαν ἕνα χιόνι, ποῦ εἶχε χροῖα νὰ τὸ ὄη ἡ Τρίπολις. Ἄνδρ. Κοκκαρέτης